

JA
Eesti

Member of
JA Worldwide

Majandusolümpiaadi piirkonnavor

7.03.2024

KÜSIMUSED

1. Leia lausele õige lõpp! Start-up ehk idufirma on ettevõte,
 - a. millesse investeerida on väga populaarne, sest risk oma raha kaotada praktiliselt puudub.
 - b. **mille ärimudel on pidevas aktiivses arengus ning võib protsessi käigus isegi kardinaalselt muutuda.** 2 punkti
 - c. mille loomist toetab alati Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA.
 - d. mis tegutseb vaid tehnoloogia-alal.
2. Millise majandussüsteemiga on tegemist Eestis?
 - a. Tavamajandus
 - b. **Segamajandus** 1 punkt
 - c. Turumajandus
 - d. Käsumajandus
3. Otsusta, kas väide on tõene või väär? a' ½ p, kokku 2 punkti
 - a. Nõudluse ja pakkumise tasakaal on alati parim lahendus ja meeldib kõigile. V
 - b. Kui hinna tõustes kauba pakutav kogus suureneb, väljendub see pakkumiskõvera nihkumises paremale. V
 - c. Nõudlusfunktsioon on kahanev funktsioon. Õ
 - d. Tarbijate sissetuleku suurenemine toob kaasa nõudluse suurenemise kvaliteetsete kaupade järele. Õ
4. Lõpeta lause!
Seos $2p = 100 - q$ (kus p on mingi toote hind ja q toote kogus) esitab antud toote
 - a. **nõudlust** 2 punkti
 - b. pakkumist
 - c. turuhinna muutust
 - d. tasuvuspunkti koordinaate
5. Kes sai 2023. a Alfred Nobeli mälestusauhinna majanduse alal?
 - a. Adam Smith
 - b. **Claudia Goldin** 1 punkt
 - c. Alfred Marshall
 - d. Abraham Maslow
6. Milline kindlustusteenus kuulub kohustusliku kahjukindlustuse liigi alla?
 - a. **Liikluskindlustus** 2 punkti
 - b. Sõidukikindlustus
 - c. Reisikindlustus
 - d. Elukindlustus
7. Bolt Technology OÜ üht asutajat Markus Villigut võib äriidee leidmise viisi järgi pidada?
 - a. elustiili ettevõtjaks
 - b. turustajaks
 - c. ideede generaatoriks
 - d. **start-up ettevõtjaks** 2 punkti
8. Malle laenab Kallele maikuuks 2000 eurot. Kallel on valida kahe variandi vahel: kas liitintressi määraga 0,1% päevas või 3,1% kuus. Milline variant on intressi poolest Kallele soodsam?
 - a. 0,1% päevas
 - b. **3,1% kuus** 2 punkti
 - c. mõlemad võimalused on identsed
9. Kui suvel tööga hõivatute arv kasvas ning samal ajal töötute arv ei muutunud, siis töötuse määr
 - a. kasvas
 - b. **kahanes** 2 punkti
 - c. ei muutunud
 - d. võis nii kasvada kui ka kahaneda

10. Milline järgnevatest tegevustest põhjustab ettevõtte bilansimahu vähenemise?
- Tehasesse ostetakse uus tootmismasin.
 - Ettevõttele liisitakse kapitalirendilepinguga uus sõiduauto.
 - Pangale makstakse tagasi pikaajaline laen.**
 - Laekuvad ostjate ettemaksed tellimuste eest.
- 2 punkti
11. Mis iseloomustab kõige täpsemalt turundussuhtlust (ühte 4P-st)?
- Turu-uuring, tootearendus ja hinnakujundus
 - Isiklik müük, reklaam ja suhtekorraldus**
 - Toote kvaliteedi ja hinna mõju müügiotsustades
 - Hulgiosu korral tasuta kojukande pakkumine
- 2 punkti
12. Üks võimalus ettevõtteid liigitada on töötajate arvu järgi. Tutvu tabelis 2 toodud Statistikaameti andmetega.

Tabel 2. Ettevõtete jaotus töötajate arvu järgi Eestis

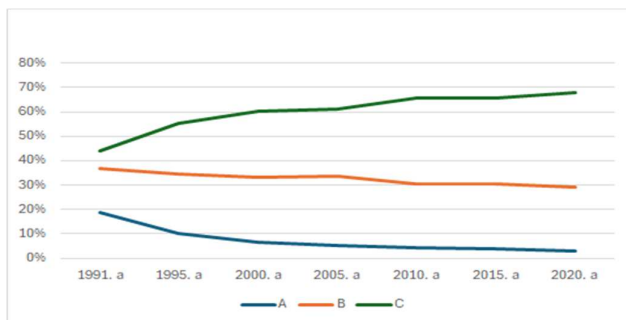
Ettevõtete jaotus töötajate arvu järgi	Ettevõtete arv Eestis 2023.a.	
250 ja enam töötajat	186	suurettevõtted
50 – 249 töötajat	1 160	keskmise suurusega
10 – 49 töötajat	6 593	väikeettevõtted
Vähem kui 10 töötajat	145 944	mikroettevõtted
Kokku	153 883	

Mitu väikeettevõtet tegutses Eestis 2023. aastal?

- 186
- 1 160
- 6 593**
- 145 944

2 punkti

13. Joonisel 1 on esitatud töötajate hõive osatähtsuse muutused erinevates majandussektorites Eestis aastatel 1991–2020. (Allikas: statistikaamet).

Joonis 1. Töötajate hõive muutused Eesti majandussektorites 1991. - 2020. Aastal

Milline graafik joonisel 1 tähistab töötajate hõive muutust sekundaarsektoris?

- Graafik A
- Graafik B**
- Graafik C

2 punkti

14. Mida väljendab piirkasulikkus?

- Müügist saadava tulu ja tootmiskulu vahet
- Viimase tarbitava ühiku lisakasulikkust**
- Allahindlustest saadavat kasu tarbijale
- Sellist mõistet pole olemas.

2 punkti

15. Kes neist inimestest tõenäoliselt saavad inflatsioonist kasu?

- Kristi, kes laenas kaheks aastaks sõbranna Sofile 500 eurot.
- Sofi, kes võttis Kristilt kaheks aastaks laenu.**
- Kristi vanaema, kes pani oma säästud kaheks aastaks tähtajalisele hoiusele.
- Sofi ema, kelle palk pole aastaid muutunud.

2 punkti

16. Milline allolevatest põhjustest naiste ja meeste palgalõhe kohta Eestis **ei vasta** tõele?
- Naised on hõivatud valdkondades, kus on madalam tootlikkus ja sellega kaasnev madalam palk.
 - Naised ja mehed töötavad erineva vastutusastmega ametikohtadel.
 - Naised on üldiselt madalama haridustasemega.** 2 punkti
 - Väikelaste emad töötavad sageli osalise tööajaga.
17. Paljudes teadusharudes, sh. majandusteaduses, kasutatakse printsiipi „*ceteris paribus*”. Mida see tähendab?
- Eeldades, et inimene on ratsionaalne.
 - Kõik muud tingimused jäävad samaks.** 2 punkti
 - Vastavalt algsele plaanile.
 - Väeramatu jõud.
18. Linda töötab põhikohaga ettevõttes „Kirjud käsitööd” ning käib üks kord nädalas koolis tunde andmas. Tuludeklaratsiooni täites selgus, et mõlemad töökohad on talle palga arvutamisel võtnud arvesse tulumaksuvaba miinimumi. Millega peab Linda pärast tuludeklaratsiooni esitamist arvestama?
- Linda saab enammakstud tulumaksu tagasi.
 - Linda peab riigile tulumaksu juurde maksma.** 2 punkti
 - Linda pole täiendavaid kohustusi riigi ees.
 - Linda peab valesti arvestatud tulumaksu osa koolile tagasi maksma.
19. Millised alljärgnevatest on tootmistegurid?
- metallraha, paberraha, elektrooniline raha
 - rent, palk, dividendid, intress
 - maa, töö, kapital, ettevõtlikkus** 2 punkti
 - põlevkivi, kaevandamine, ekskavaator, kaevur
20. Faktooring on
- ettevõttelt pangale antud õigus koguda laekumisi tasumata arvetelt.** 2 punkti
 - ettevõtte lühiajaline võlakiri.
 - suurema kaubapartii ühekordne sisseost.
 - leping uue ettevõtte käivitamiseks tuntud kaubamärgi all.
21. Otsusta, kas väide on tõene või väär? a' ½, kokku 2 punkti
- Ressursiturul toimub vabatahtlik vahetus ressursiomanike ja ettevõtete vahel. Õ
 - Ressursiturul lepivad ostjad ja omanikud kokku ostetava ressursi hinna ja koguse. Õ
 - Ressursiturul vahetatakse tööga teenitud tulu soovitud toodete vastu. V
 - Ressursiturul müüvad tootjad oma kaupu ja teenuseid. V
22. Milline väide tootmisvõimaluste kõvera (TVK) kohta **ei vasta** tõele?
- Kui TVK ei ole sirge, siis vastavalt tootmisotsustele mööda kõverat alla liikudes alternatiivkulud suurenevad.
 - TVK näitab kõiki võimalikke tootmise kombinatsioone ja milline neist on parim.** 2 punkti
 - TVK näitab kahe toote või teenuse võimalikke kombinatsioone, mida ühiskond saab maksimaalselt toota.
 - Kui kahe toote tootmise alternatiivkulud on konstantsed, siis on TVK on sirgjoon.
23. Milline väide piiratud ressursside kohta tõene, milline vale? 2 punkti
- Ressursid on piiratud siis, kui saadaolev kogus on väiksem sellest kogusest, mida soovitakse kasutada. Õ
 - Piiratud ressursside kasutamisel kaasnevad alati alternatiiv- ehk loobumiskulud. Õ
 - Piiratud ressurssidel on alati hind. Õ
 - Ressursside piiratuse põhjustavad ainult taastumatud ressurssid. V
24. Mikroökoonoomika uurib muuhulgas
- rahapakkumist;
 - piirkasulikkuse teooriat;** 2 punkti
 - töötuse määra muutusi;
 - tarbijahinnaindeksit.

25. Bartertehing on tehing, kus
- kasutatakse ainult ühte vahendajat;
 - kaupa vahetatakse kauba vastu;**
 - toimub kauba liikumine müüjalt ostjale;
 - ostetakse ainult ühe brändi tooteid.
- 2 punkti
26. Otsusta, kas väide on tõene või väär?
- a' ½ , kokku 3 punkti
- Pärast ostu sooritamist on tarbijal pretensiooni esitamise õigus kaks aastat. Õ
 - Eraisikult ostetud tootele või teenusele tarbijakaitsereeglid ei laiene. Õ
 - E-poest ostetud tootel puudub tagastamisõigus. V
 - Eestis seisab tarbija õiguste eest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. Õ
 - Tarbijal on alati õigus. V
 - Tarbija on telefonikõne käigus võetud kohustustega seotud üksnes juhul, kui ta on oma tahet kinnitanud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, nt kirja või e-kirja või SMS-i teel. Õ
27. Mis vahe on aktsial ja võlakirjal?
- Aktsia kuulub ettevõtte omanikule, võlakiri laenu andjale.**
 - Aktsia on väärtpaber, võlakiri ei ole.
 - Võlakiri on tavaliselt mitu korda tulusam kui aktsia.
 - Aktsia on alati likviidsem kui võlakiri.
- 2 punkti
28. Milline järgnevatest väidetest on tõene?
- Äriplaani koostatakse alles pärast ettevõtlustoetuse saamist.
 - Äriplaani koostatakse alati enne majandusaasta lõppu uue eelarve planeerimiseks.
 - Äriplaani koostatakse ettevõtte alustamise või laiendamise ja võõrkapitali kaasamise eesmärgil.**
 - Äriplaani koostatakse alati enne majandusaasta lõppu uue eelarve planeerimiseks.
- 2 punkti
29. Millised on ringmajanduse kolm põhimõtet?
- Luu tooteid ilma jäätmete ja reostuseta, hoida tooted ja materjalid kasutuses, taastada looduslikke süsteeme.**
 - Peita jäätmed ja reostus, osta ainult vajalikku, kõndida või sõita jalgrattaga nii palju kui võimalik.
 - Koristada ära jäätmed ja reostus, osta paremaid tooteid, istutada puid.
- 2 punkti

Küsimused legendi alusel. Põhuteater

30. Mis on majanduslikus mõttes teatrietendus?
- Kaup
 - Teenus**
 - Muutuvkulu
 - Taastuv ressurss
- 2 punkti
31. Lõpeta lause. Üldjuhul teenus
- ei lähe ostu-müügi tehingu käigus üle kliendi omandisse.**
 - on enne müüki demonstreeritav.
 - valmistatakse alati kliendi juuresolekul.
 - on esemeline toode.
- 2 punkti
32. Teenuseid partnerlusviisi järgi liigitades võime Mari teatriprojekti lugeda
- B2B teenuseks
 - B2C teenuseks**
 - C2C teenuseks
 - P2B teenuseks
- 1 punkt
33. Mari otsustas etenduse reklaamimisel rõhutada, et etendusele ei pea kindlasti oma autoga tulema - talu asub suure maantee ja bussipeatuse lähedal, kus peatub soodsatel aegadel mitu kaugliinibussi. Millist turundusmeetet Mari selle otsusega rakendab?
- Toode
 - Hind
 - Müügikoht**
 - Turundussuhtlus
- 2 punkti

34. Millist digiturunduse vahendit Mari kasutas?

- a. Kodulehe loomine
- b. Otsingumootori turundus
- c. Suunatud reklaamid
- d. **Sisuturundus**

2 punkti

35. Kas Mari kasutas teatrietenduse korraldamisel ja reklaamimisel turu segmentimist?

- a. Segmentimist ei toimunud
- b. **Jah kasutas, sihtrühmaks olid pigem noored inimesed**
- c. Jah kasutas, sihtrühmaks olid läheduses elavad vanemad inimesed.
- d. Segmentimine polnud vajalik, kuna sihtrühmaks on kõik inimesed.

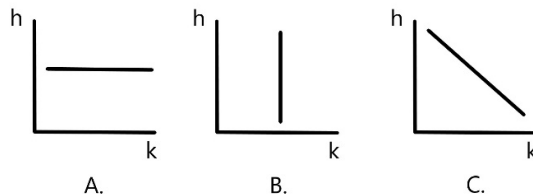
2 punkti

36. Milline on küsitlustulemuste põhjal suveetenduste piletite nõudlus hinnavahemikus 6 - 10 eurot?

- a. Elastne
- b. **Jäik**
- c. Absoluutselt elastne
- d. Kõige suurem

2 punkti

37. Maril on võimalik pakkuda maksimaalselt 350 istekohta. Milline allolevatest graafikutest väljendab Mari etenduste piletite pakkumist?

- a. A
- b. **B**
- c. C
- d. Mitte ükski nendest

2 punkti

38. Mari kehtestas piletihinnaks 12 eurot. Millise hinnakujundusega on tegemist?

- a. Kuludele orienteeritud hinnakujundusega
- b. **Nõudlusele orienteeritud hinnakujundusega**
- c. Konkurentsile orienteeritud hinnakujundusega

2 punkti

39. Milline oli Mari etenduste kogukasum?

Vastus: **1185 eurot**

2 punkti

Pusade õmblemine

Liisile meeldib noortepäraseid rõivaid disainida. Ta hoolib väga keskkonnast ning tal tuli mõte hakata kangajääkidest pusasid õmblema. Lõpuks otsustas ta oma hobist ettevõtte luua. Liisi valis ettevõtlusvormi, kus on piiratud vastutus ja kohustuslik iga-aastane finantsaruandlus. Tal on algkapitaliks võimalik sisse maksta 4 000 eurot. Ta ei ole oma ettevõtet käibemaksukohuslaseks registreerinud.

Liisi seadis oma maja teises tiivas sisse väikese õmblustöökoja ja sõlmis tootmisjääkide saamiseks lepingud kohaliku õmblusvabriku ja taaskasutusplatvormiga Materjalivoog. Tooteid hakkab ta müüma e-poes.

40. Mida tähendab jätkusuutlik loodusressursside kasutamine?

- a. Taastumatuid loodusressursse tuleb tarbida kogustes, mis tagavad nende isetaastumise.
- b. **Ringmajanduse ja taaskasutuse osatähtsuse suurendamine.**
- c. Kõiki loodusvarasid tuleb kasutada vähem, sest ükski loodusvara pole taastuv.
- d. Jätkusuutlikkuse teema on ületähtsustatud, kõiki loodusressursse on piisavalt.

2 punkti

41. Millise ettevõtte Liisi registreeris?

- a. Aktsiaseltsi
- a. **Osaühingu**
- b. Füüsilisest isikust ettevõtja ehk FIE
- c. Täisühingu

2 punkti

42. Alustamiskulude prognoosist selgus, et ettevõttesse investeeritud 4 000 eurost ei jätku vajalike kulutuste tegemiseks. Liisi otsustas võtta üheks aastaks laenu 6 000 eurot. Kui suur on lihtintress ühes kvartalis, kui aasta intressimäär on 8%?

- a. **120 eurot** 2 punkti
- b. 480 eurot
- c. 1620 eurot
- d. 40 eurot

43. Liisi prognoosib 4 000 eurot puhaskasumit aastas. Kui pikk on ettevõttesse tehtud investeeringute tasuvusaeg?

- a. 1 aasta
- b. **2,5 aastat** 1 punkt
- c. 4 aastat
- d. 1,5 aastat

44. Otsusta, milline väide on õige, milline vale! a' ½ p, kokku 2 punkti

- a. Laenamisel tuleb arvestada ainult oma praegust finantsolukorda ja maksevõimet. V
- b. Fikseeritud laenuintress on laenuvõtjale alati soodsam, kui ujuv intress. V
- c. Kiirlaenu taotlemise eeltingimus on maksevõime kontroll. V
- d. Kõik krediidasutused on kohustatud kliendile kirjalikult teatama krediidi kulukuse määra. Õ

45. Kus tuleb registreerida kõik tööle asunud töötajad?

- a. **Töötamise registris** 1 punkt
- b. Haigekassas
- c. Töötukassas
- d. Rahvastikuregistris

46. Ettevõttes töötab 3 töötajat, kellest 2 on õmblejad. Igaüks valmistab keskmiselt 20 pusa nädalas. Kui palgata üks täiendav õmbleja, suureneks nädala kogutoodang 10 ühiku võrra. Kuidas muutuks keskmine tootlikkus?

- a. Suureneks
- b. **Väheneks** 2 punkti
- b. Jääb muutumatuks
- c. Mõõtmiseks pole piisavalt andmeid

47. Keskmine palk kolme töötajaga õmblusettevõttes on 1100 eurot. Milline on ettevõtte tööjõukulu?

- a. 3300 eurot
- b. 4389 eurot
- c. **4415,40 eurot** 2 punkti
- d. 1471,80 eurot

48. Milline on täistööajaga töötaja töötasu alammäär ühes kuus Eestis 2024. aastal?

- a. **820 eurot** 1 punkt
- b. 725 eurot
- c. 654 eurot
- d. 1000 eurot

49. Ettevõtte püsikulud on 5255 eurot kuus, muutuvkulu ühe toote kohta on 15 eurot.

A. Kui suur on tootmismahd kui kogukulud on 7655 eurot?

Vastus: **160 pusa** 2 punkti

B. Milline on ühe pusa omahind

- a. **47,84 eurot** 2 punkti
- b. 32,84 eurot
- c. 15,00 eurot

C. Liisi soovib saada kasumit 15% ühe pusa kohta. Milline on ühe pusa müügihind (ümarda täiseurodeks)?

Vastus: **55 eurot** 2 punkti

D. Milliseks kujuneb välja arvutatud andmete põhjal Liisi ettevõtte aastane kasum, kui ettevõtte tulud ja kulud on kuude lõikes samad?

Vastus: **13 740 eurot** 2 punkti

Õigeks loetakse ka vastused 13 770,72 eurot ja 13 747,20 eurot.